

November 3-tól: politikai könyvnapok

Olvasók, terjesztők Csongrád megyében

Hírül adtuk, hogy a politikai könyvnapok idei eseménysorozatát november 3-án nyitják meg Szegeden. Az országos akció szervezői azért választották Csongrád megye székhelyét az ünnepélyes alkalomra, mert a megye és a város igen fontos szerepet tölt be a közművelődésben, annak minden vonatkozását ideértve. A politikai könyvterjesztő munka pedig az elmúlt 2-3 évben észrevehetően javult.

A politikai könyvnapok nyitánya alkalmából véleményt kértünk Gera Józseftől, a Kossuth Könyvkiadó Csongrád megyei kiadóságának vezetőjétől az esemény jelentőségéről és a politikai könyvterjesztésről. Kérdéseinket és a válaszokat az alábbiakban közöljük:

— **Miről beszélnek a számok? Kérjük, foglalja össze, van-e fejlődés, miként értékelhető a politikai irodalom iránti érdeklődés Szegeden és a megyében?**

Az elmúlt hat év alatt ötven százalékkal emelkedett megyénkben a politikai kiadványok forgalma. A kezdő évi, mintegy 2,8 millióval szemben tavaly 4 és egynegyed millió forintot költöttek a dolgozók politikai könyvekre. Az is figyelemre méltó, hogy a fél évtizeddel ezelőtti, valamivel több mint 12 forinttal szemben ma 20 forintot jelent az az összeg, amit ezen a vidéken egy-egy keresőre számíthatunk, és amit évente politikai kiadványok vásárlására fordítottak. Elmondhatom még, hogy 1974-ben az összes forgalomban 46, tavaly pedig 52 százalékkal részesedett Szeged. Az egy keresőre jutó vásárlásban Hódmezővásárhely vezet. Kiemelkedő a politikai könyvterjesztésben a Szegedi Ruhagyár, a textilművek, a 624. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet, a szülészeti klinika, a Hódiköt, a Kontakta szentesi gyára, Kistelek nagyközség, a Meddior makói gyára, a Fűtőber és a TBV Csongrádon.

Folyamatosan célunk, hogy a forgalmat tíz százalékkal emeljük a 'tsz-ekben. Vezet ebben a vásárhelyi Dózsa, a makói Úttörő, az ópusztaszeri Hétfézer és a pitvarosi Felszabadulás Tsz.

— **Tudjuk, hogy ebben a munkában igen jelentős a társadalmi aktív szerepe. Hogyan értékelhető ez a tevékenység?**

Részben a társadalmi terjesztés útján jut el a politikai irodalom az olvasókhoz. Célunk, hogy valamennyi réteg igényeit emeljük, kielégítsük. Szoros kapcsolatban végezzük ezt a munkát a pártbizottságokkal, az oktatási igazgatósággal, az alapszervezetekkel. Ma már mindenütt kialakultak a terjesztő csoportok. Pártmegbízatként mintegy ezerháromszáz terjesztő foglalkozik a politikai irodalom ismertetésével. Különösen jó a propagandisták tevékenysége. Vannak kiváló terjesztők, mint Török Józsefné, a Szegedi Textilművekben, Reményi Ferencné, a Hódikötben, Csicsay Jánosné, a makói pártbizottságon. Elmondom még, hogy a KISZ-szervezetek közreműködése javult. A tanulóifjúság körében, a középiskolákban, szakmunkásokban a tanulmányokhoz, főként a történelem megismeréséhez nyújt sok segítséget a politikai irodalom. Úgy vélem, a KISZ-szervezetek eredményesen tevékenykedhetnek ebben a fontos ügyben a munkahelyeken is.

— **Évente megrendezzük a politikai könyvnapokat. Mi ennek célja, és milyen új kiadványok között válogathatnak most az érdeklődők?**

Kétségtelen, hogy társadalmunkban nő a politika iránti érdeklődés, az emberek választ keresnek kérdéseikre, foglalkoznak a gazdasági élet, a világpolitika, a nemzetközi enyhülés vagy a feszültség témaival. A politikai irodalom iránti növekvő kereslet ezzel magyarázható, és a könyvnapok célja, hogy az érdeklődést fokozzuk, népszerűsítsük a politikai irodalmat. Ezért különböző rendezvényeken beszélünk ennek jelentőségéről, és ismertetjük a legújabb kiadványokat, miközben természetesen gondoskodunk az árusításról is széles méretekben.

Csongrád megyében 350 munkahelyen lesz rendezvény. A politikai könyvnapok az év végéig tartanak. Elmondhatom, hogy erre az alkalomra húsz új könyvet jelentett meg a Kossuth Könyvkiadó, és ezek közül már több iránt igen nagy az érdeklődés. Igen keresett például a kétkötetes Világtörténelmi Enciklopédia, a Pápaság története, a marxizmus-leninizmus klasszikusainak megjelent több kötete, A magyar irodalom története, vagy az a könyv, amelynek címe Romantikus forradalom, és amely John Reed híres amerikai szerző életéről szól. Reméljük, hogy az idei politikai könyvnapok alkalmával mind többen találják meg a számukra megfelelő olvasnivalót, vagy segédkönyvet a tanuláshoz — fejezte be kérdéseinkre adott válaszát Gera József.

Kaczúr István

Szakszervezet és kultúra

Gondolatok egy tanácskozás ürügyén

Már az MSZMP XI. kongresszusa és az azt követő szakszervezeti kongresszusok is megállapították, hogy a mai magyar társadalom tudati-erkölcsi (tehát a kultúrát elsajátító tevékenységen is alapuló) állapota elmaradt a gazdasági élet és az élet színvonal eredményeitől. A tömegek kulturális színvonalának stagnálásáról is beszélhetünk, finomabban fogalmazva arról, hogy a fejlődés útjában e téren csökkent, lelassult. Persze rögtön rávágathatnánk: ez oktatási, művelődési és tájékoztatáspolitikai kérdés. Csak éppen a munkahelyi művelődés, a munkásművelődés korábban kifejezetten hatékony formái (és a jelenlegi helyzet kérdőjele) alapvetően érintik, következetesen önvizsgálatra készítik a szakszervezetek nevelőmunkáját.

A KPVD Szeged megyei bizottságának tegnapi ülésén értékeltek a kultúrával kapcsolatos tennivalókat, s meglepetéssel konstatálható: a beszámolóban felsoroltak igencsak tipikusak. Ime, a megújulást követő egyik kitétel, kommentár nélkül: „Az 500 dolgozónál többet foglalkoztató vállalatoknál művelődési bizottságokat kellett létrehozni. A bizottságok nem váltották be egyértelműen a hozzájuk fűzött reményeket. Az általuk vezetett laza koordináló szerep legföljebb csak javított a munkahelyi művelődés és kulturálódás szervezetségén, annak színvonalát azonban túlnyomó részben nem növelte. A gazdasági vezetők nem tájékozódnak a művelődési bizottságok tevékenységéről, a feladatok elvégzéséről, az eredményekről és a problémákról. Beszámolatásra is csak néhány vállalatnál került sor.”

Természetesen gyárakban, vállalatoknál a teremtés a legelső. Viszont érdemes elgondolkozni azon, hogy a szakszervezetek által szervezett közművelődési akciók közül — a konszertszerepet betöltő hivatott művelődési bizottságok helyett — csak a szocialista brigádmozgalmak kulturális vállalásai je-

lentenek annyira-amennyire folyamatos művelődési lehetőséget, igaz, Csongrád megyében ez a Munka és Műveltség-vetélkedő jóvoltából különösen eredményesnek minősíthető, talán kivételnek is. Am, hogy az elégségestől még errefelé is mennyire messze vagyunk, mi sem bizonyítja jobban, mint az író-olvasó találkozók vagy az általános és középiszkola elvégzését szorgalmazó kampányok, netán a szakszervezeti oktatás területén tapasztalható jelenségek egyike-másika általában a lehetőségek alatt maradt eredmények, sok jószándék ellenére.

Nem árt végigtekinteni azon az indoklácolaton, ami, úgy tűnik, elszomorítóan lekötő szakszervezet és kultúra termékeny kölcsönhatásait. A KPVD Szegednél az egyik érv az, hogy a kereskedelmi dolgozók elfoglaltsága évek óta a népgazdasági átlagnál nagyobb mértékben nő. Hozzátehetjük, hogy a művelődésre fordított idő paradox módon az ötnapos munkahét bevezetése ellenére kevés. A most kialakuló kisvállalkozói rendszer a már hosszabb ideje második gazdaságnak nevezett tevékenység anyagi érdekeltisége azzal jár, hogy szűkíti a szabad időt, s a beszámoló alábbi mondata talán új megvilágításba is helyezi mindezt: „A szakma a jövendőli viszonyok rossz helyzete miatt felhívult”. Magyarán, például a kereskedelemben eleve több olyan ember dolgozik, akinek jóval kevesebb az esély a „művelődésre”. Ráadásnak még ott a csak félig-meddig objektívnek nevezhető tényező: a legtöbb szakszervezet nem rendelkezik a munkahelyi művelődés korszerű szintjéhez szükséges tárgyi feltételekkel, eszközökkel.

Jó, jó, mondhatjuk: ez ami nincs, de akkor mi van? Hiszen vetétre is a munkásművelődés élő, létező fogalom, sőt, még néhány évvel ezelőtt is a közművelődés legfrissebb, legelőbbi terepének számított. Nem kell ismét feltétlenül a KPVD Szeged-

tanácskozás tapasztalataira hivatkozni: jártamban-keltemben itt is, ott is hallom, mennyi (és mennyivel több!) a formális, mechanikus sémákra épülő rendezvény, az üres, tartalmatlan, viszont a tervben „kipipálható” akció — csoda-e, ha ezekre a fásultság, az érdektelenség a válasz, a már említett okokkal együtt? S ha még vesszük, hogy volt ugyan a Kritika című folyóiratban nagy vita arról, áru-e a szocializmusban a kultúra, s ha igen, mennyire — mégis mindnyájan érezzük, hogy a művelődés az utóbbi időben bizonyos mértékben igenis megdrágult, tehát a nehezebb gazdasági körülmények nem kedveznek a szakszervezetek kultúraterjesztő (-teremtő?) feladatának.

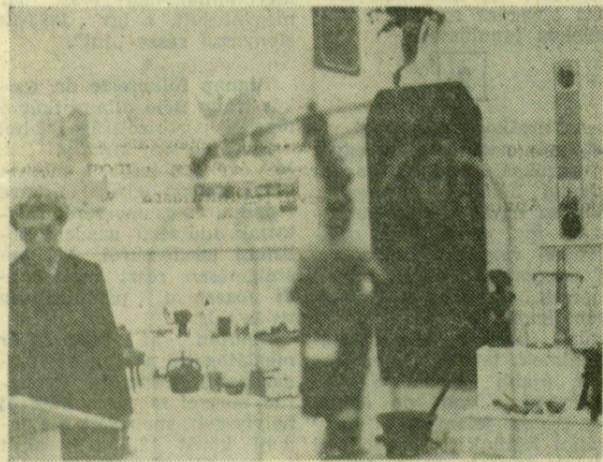
Igaz, akadnak megszáloltak is. „Szent örültek”, akiket váltig csak csodálat illet: bizalmiak és könyvtárosok, szervezők és önkéntes érdeklődő résztvevők, a művelődés előtt mindig önzetlenül fejet hajtó, felbecsülhetetlen szellemi értékét jelentő és hasznát hajtó emberek. Többnyire ők azok, akik vállalkozni hordják a szakszervezetekben is a művelődés ügyét. De — nincsenek elegendő. S úgy tűnik, a nehézségek akkorák, hogy olykor még a hit hegyeket megmozgató ereje is kevés.

A következtetés szinte idegesítően egyértelmű: ma már teljesen nyilvánvaló, hogy a szakszervezeti művelődésben a jövő nem járható az eddigi úton. Mindenképpen új, másfajta munkamódszerekre van szükség. Recept pedig még annyira sem adható, mint eddig. Azt viszont ne higgyük, hogy ezek a (még így is csak viszonylagosan) beszűkülő lehetőségek a szakszervezetek kulturális funkcióit jótányival is megváltoztathatják. Mindössze annyi kell, ami az élet bármely más területén is mindenkor, ha a helyzet úgy kívánja: találékonyság. Nosza...

Domonkos László

Patika

a századfordulóról

A kiállítás egy részlete a múzeumban

A középkor alkímistáinak misztikuma, javasasszonyok bájitala, gyógynövények átható illata, a rontáson való győzelem hite különös fénybe vonta azokat, akik a betegségek ellen diadalmaskodásra tették fel életüket. A kolostorok falai között a könyvtárakéhoz hasonló díszes bútortartással és különleges edénykészlettel rendezték be az első patikákat. Amikor kikerült a bolt a városok utcáira, a polgári patikáriusok célszerűen és szerényen rendezték be első üzleteiket, ám az egyházi patikákkal való verseny aratni készítették őket, hogy minél gazdagabb környezet, díszesebb milió fogadja a belépőket. A 19. század második felére alakult ki a hazai gyógyszerárak országos hálózata, amikor már a széles néprétegnek sem elegendtek meg egy-egy javasasszony gyógynövényfőzeteivel és a ráolvasásokkal.

A múzeumi hónap egyik rangos eseményére került sor tegnap, pénteken délután a szegedi Móra Ferenc Múzeumban. Rákossy Gyula, a Csongrád megyei Gyógyszertári Központ igazgató főigazgatója nyitotta meg a Csongrád megyei gyógyszerészetéből (1867-1918) című patikatörténeti kiállítást. A szegedi „megváltó” patikát 1713-ban dr. Ausfeld Kristóf katonarókus alapította, mely előbb a várban, majd a Klauzál téren működött, s teljes berendezése átvétele a várost elpusztító nagy árvíz után. A szépen faragott bútorok — üveges szekrények, márványlapos asztalok, díszes székek —

a cizellált kasszagép, a gazdag formakincsű és dekoratív fém-, üveg- és porcelán edények, a fémeszközök, finom mérlegek és parányi súlyok most, mintegy esztendőre, közönség elé kerültek sokak összefogásának, lelkes gyűjtők munkájának eredményeként dr. Szigetváry Ferencnek, a községi patikamúzeum igazgatójának kiállításában. A kiállítás tárgyai, tablói, fotói, berendezései jól példázzák, milyen szoros kapcsolatban volt a korabeli patika a képző- és iparművészetekkel, formakincsük, díszítéseik becses iparművészeti üzenetek. A kiállításához kapcsolódva délután a múzeum dísztermében tudományos ülést tartottak, ahol öt előadást hallgattak meg az érdeklődők.

Ez az új kiállítás az árvíz előtti Szeged egy darabja, hozzátartozik a város régi miliójához, ködbe bukó képéhez. Megőrzése, közkincsé tétele közös feladatunk: jó volna tudni, hogy egy év múlva nem raktárak mélyére kerülnek a korinthiszi oszlopokkal díszes szekrények, a nemes formájú tárgyak, hanem az együttes állandó idegenforgalmi látványosság lesz. Már helyét is keresik a szakemberek, s valóban az épülő új könyvtár mellett, a Somogyi utcában, ahol most az Utasellátó Vállalat megyei kirendeltsége székel, méltó helyre kerülne ez a szép gyűjtemény, mely egyszerre kuriózum, szakmatörténeti emlék, szemléletformáló érték.

T. L.

Koszorúzás Bölöni György sírjánál

Bölöni György Kossuth-díjas író, publicista, a magyar politikai és kulturális élet kiemelkedő személyisége születésének 100. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek pénteken sírjánál a Mező Imre úti temető művészparcellájában. A megemlékezés koszorúját helyezte el a Magyar Szocialista Munkáspárt tudományos, közoktatási és kulturális osztálya nevében Kornides Mihály osztályvezető és Rátki András osztályvezető, a Művelődési Minisztérium képviselőjében Köpeczi Béla miniszter és Tóth Dezső miniszterhelyettes, a Külügyminisztérium nevében Házi Vencel miniszterhelyet-

tes és Sebestyén Gábor, a minisztérium pártbizottságának titkára. Elvitték a sírhoz a kegyelet koszorúit a Magyar Írók Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Művészeti alapja, valamint a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége képviselői is. Majd Bölöni György tisztelői, harcostársai borították el a síremléket a megemlékezés virágaival.

Óra- kiállítás

Régi órák, régi mesterek címmel nyílt iparművészeti és helytörténeti kiállítás pénteken Szombathelyen, a Savaria Múzeumban. A múzeum óragyűjteményét bemutató kiállítás a napórától a kerek óra feltalálásáig terjedő időszak óratörténetét dokumentálja. A bemutatott anyag tanúsága szerint a magyar órákészítés fejlődésének csúcspontja a XVIII. század.

A Kodály kórus sikere a Szovjetunióban

Hatalmas sikerrel vendégszerepel a Szovjetunióban a debreceni Kodály-kórus.

Az együttes az elmúlt napokban Minszkben, Leningrádban és Moszkvában adott hangversenyt. A belorusz fővárosban a közönség hosszú percek át tartó lelkes tapsal jutalmazta a művészeket a nagyszerű koncertért. A Néva-parti város generációját pedig a műsorban meghirdetett program végzetével 40 perces rá-

adást követeltek ki az ének-kartól.

Az eredeti tervekben nem szereplő, kedd esti moszkvai koncertjük az óriási érdeklődésre való tekintettel a konzervatórium agytermből a jóval nagyobb befogadóképességű Csajkovszkij-terembe kellett áttenniük a szervezőknek.

A debreceni énekesek a hét második felében Rigában és Tallinnban lépnek fel.

Orvosküldöttség Szabadkán

A szomszédos jugoszláviai városban, Szabadkán járt — a helyi egészségügyi központ vezetőinek meghívására — a Szeged megyei városi tanács kórházának-rendelőintézetének küldöttsége. A két

egészségügyi intézmény 15 éves kapcsolatának ápolását, fejlesztését szolgálta az a közösen tartott tudományos ülés is, melyet a szülészeti-egyégyógyászat témaköréből rendeztek.